

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д.н. Климент Найденов,
катедра „Регионално развитие“,
Геолого-географски факултет,
СУ „Св. Климент Охридски“

относно защита на дисертационен труд на

Вася Верчова Янева

на тема

„ЖИЗНЕН ЦИКЪЛ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПРОДУКТ НА ДЕСТИНАЦИЯ ОБЩИНА САМОКОВ“

Становището е изготвено и представено на основание на заповедта на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ РД-38-608/21.10.2024 г. за определяне на състава на научното жури и насрочване на дата за публична защита и решенията от първото заседание на научното жури за участие в състава на научно жури за защита на дисертационен труд „Жизнен цикъл на туристическия продукт на дестинация община Самоков“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление: 4.4. Науки за Земята, научна специалност: География на рекреацията и туризма на докторант Вася Верчова Янева.

Съобразено е с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане и на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Кратки биографични данни

Вася Янева е родена на 14.09.1969 г. Завършва езикова гимназия във Враца с френски език и Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Владее френски, руски и английски език. Университетски преподавател е в катедра „География на туризма“.

Обща характеристика, структура, съдържание и актуалност на дисертационния труд

Туризмът е един от ключовите сектори в икономиката на България, като дестинации с природни и културни ресурси играят значителна роля за развитието на регионите. В този контекст дисертационният труд е особено актуален, тъй като община Самоков, с централно място на курорта Боровец, е пример за дестинация с богат потенциал, но и с предизвикателства по отношение на устойчивото управление на туристическия продукт.

Авторът успешно мотивира избора на темата, подчертавайки необходимостта от прилагане на концепцията за жизнения цикъл на туристическия продукт в малки общини. Това допринася не само за теоретичното познание в областта, но и за разработването на практически насоки за управление и развитие.

Представеният дисертационен труд е в общ обем от 277 страници (с приложенията), като е структуриран в увод, пет основни глави, заключение, библиография със 365 източника (90 заглавия на кирилица, 275 на латиница, 14 интернет източника), и 5 приложения.

Дисертационният труд е добре структуриран и балансиран. В труда ясно са формулирани основната цел и задачите на изследването. Задачите са логически свързани с основната цел.

В първа глава на дисертацията е представен теоретичен преглед на концепцията за жизнения цикъл на туристическия продукт. Това служи като основа за по-нататъшните изследвания. Авторът подробно разглежда и дефинира основните етапи от жизнения цикъл, като въвеждане, растеж, зрялост и упадък. Освен това, концепцията е адаптирана към конкретните условия и характеристики на община Самоков. Така се осигурява възможност теоретичните принципи да бъдат приложени на практика в контекста на региона, което придава на изследването значимост и приложимост.

Във втората глава от дисертацията се разглеждат детайлно различни аспекти на жизнения цикъл както на туристическия продукт, така и на туристическата дестинация. В тази част е направен задълбочен критичен анализ, чрез който се изследват сходствата и връзките между двата цикъла. Авторът се стреми да идентифицира как те си влияят взаимно и как са съподчинени, което означава, че се анализира тяхната зависимост и взаимодействие. По този начин се подчертава сложността на управлението на туристическите ресурси, като

се обяснява как етапите на развитие на туристическия продукт могат да се отразят на цялостното състояние и жизнения цикъл на дестинацията.

В трета глава на дисертацията се описва първичното предлагане на туристически услуги в община Самоков, като това е разгледано през призмата на концепцията за жизнения цикъл на туристическия продукт. Вниманието е насочено към основните елементи, които формират туристическото предлагане в региона. Това включва природните ресурси, които са в основата на туристическата привлекателност, антропогенните (културни) фактори, свързани с местните традиции, исторически обекти и културни събития, както и общата инфраструктура, която подкрепя развитието на туризма. Този анализ предоставя цялостен поглед върху ресурсите на общината и тяхната роля в жизнения цикъл на туристическия продукт.

В четвърта глава на дисертацията е представено подробно проследяване на туристическото развитие на община Самоков. Разгледани са ключови абсолютни показатели, свързани с туристическата активност, както и показатели за интензивността на развитието на туризма в региона. Анализирани са структурата и типът на туризма, за да се разберат основните характеристики и тенденции в туристическия сектор на общината. Глава четвърта включва и емпирично изследване, базирано на анкетни проучвания, проведени в различни периоди: през 2013 г., 2015 г., както и актуално проучване от пролетта на 2024 г. Тези проучвания са реализирани сред заведенията за настаняване в община Самоков, което осигурява информация от първа ръка за състоянието и развитието на туристическата индустрия. За допълнителна оценка на състоянието на туризма е направен SWOT анализ. Чрез него са идентифицирани силните и слабите страни на туризма в региона, както и възможностите и заплахите, които влияят върху бъдещото му развитие. Този комплексен подход предоставя цялостна картина на туристическата дейност в община Самоков и предлага основа за формулиране на препоръки за устойчиво развитие.

В пета глава на дисертацията се разглеждат изследванията, свързани с жизнения цикъл на туристически дестинации в България. Анализът предоставя обща картина на развитието на туризма в страната, като акцентира върху методологиите и резултатите от предишни проучвания. Специално внимание е отделено на жизнения цикъл на туристическата дестинация община Самоков. Проследени са различните етапи на развитие на туризма в региона, като се отчита текущото състояние и основните фактори, които го

определят. В заключителната част на главата са предложени конкретни препоръки за устойчиво развитие на туризма в община Самоков. Те са насочени към оптимизиране на ресурсите, намаляване на негативните влияния върху околната среда и подобряване на туристическите услуги, с цел привличане на повече посетители и удължаване на жизнения цикъл на дестинацията. Тези препоръки имат практическа насоченост и могат да бъдат приложени в бъдещи стратегии за развитие на региона.

В заключението на дисертацията се подчертава, че всички поставени изследователски задачи са изпълнени убедително и с ясна аргументация. Авторът успява да постигне целите на изследването, като предоставя обосновани анализи и изводи, които подкрепят основните положения на труда. Това показва систематичен и задълбочен подход към разглежданата тема, както и значимостта на резултатите за развитието на туристическата дестинация.

Дисертацията демонстрира, че докторантът е вложил сериозни усилия както в анализа на съществуващата литература по разглежданата тема, така и в провеждането на собствено емпирично изследване. Това показва задълбочено разбиране на темата и умение за прилагане на теоретични знания на практика. Освен това, стилът на писане и използването на научна терминология свидетелстват за високо ниво на академична грамотност и професионализъм от страна на автора.

Авторефератът на дисертационния труд точно и ясно отразява съдържанието на основната работа, както и постигнатите приноси от проведените изследвания. Той представя ключовите аспекти, анализи и изводи от дисертацията, като осигурява синтезирана, но пълноценна представа за значимостта и резултатите на изследването. Това го прави полезен инструмент за запознаване с основните постижения на труда.

Критични бележки и препоръки

Като цяло нямам критични бележки към съдържанието и същността на дисертационния труд.

1. Препоръчително е докторантът да засили своята публикационна активност, като публикува изследванията си в реферирани и индексирани издания, включени в престижните бази данни SCOPUS и Web of Science. Това ще даде възможност за по-широко разпространение на резултатите от труда му,

повишаване на научния му авторитет и интеграция в международната научна общност.

2. Считаю, че е необходимо дисертацията да се оформи като монография и да бъде издадена.

Въпроси:

1. Как демографските, икономическите и социалните тенденции в региона влияят върху жизнения цикъл на туристическия продукт?
2. Какви стратегии за маркетинг и управление се прилагат в община Самоков за удължаване на жизнения цикъл на туристическия продукт и каква препоръка бихте дали?

Заклучение

Считаю, че изследванията по дисертацията имат необходимия личен принос на докторанта за подобен род разработка. Основният мотив за това са знанията, качествата които притежава и огромният обем от самостоятелно обработена информация съдържаща се в дисертационния труд. В подкрепа на това е и макар на моменти неясната аргументация в дисертационния труд, логически издържаната структура и достоверност на научните тези. Дисертационния труд е осъществен върху ясно определена проблематика с научна и научно-приложна актуалност.

Убедително заявявам, че докторанта притежава необходимите качества за присъждане на научна и образователна степен „доктор“. Предвид на достойнствата на дисертационния труд си позволявам да предложа на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Вася Янева образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, научна специалност „География на рекреацията и туризма“.

Изготвил:

проф. д.н. Климент Найденов

28.11.2024 г.

София